

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ХІМІКО-БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

Богдан БУЯК

26 травня 2026 року

ПРОГРАМА
вступного випробування
«ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ І ДОСЯГНЕНЬ»
для осіб, які вступають на навчання
для здобуття наукового ступеня доктор філософії зі спеціальності
Е1 Біологія та біохімія

Тернопіль, 2026

1. Пояснювальна записка

Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти передбачає здобуття абітурієнтом систематизованих теоретичних знань, розвитку професійних умінь і навичок, формування компетентностей необхідних для генерації нових ідей і вирішення складних проблем у сфері професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Це включає освоєння методології наукової та педагогічної роботи, а також виконання власного наукового фундаментального чи прикладного дослідження, результати якого повинні відзначатися науковою новизною та мати теоретичне й практичне значення.

Дослідницька пропозиція є індивідуальним письмовим документом вступника обсягом 10-12 сторінок, яка відображає його наукові інтереси, орієнтовний напрям майбутнього дисертаційного дослідження, розуміння і перспективи вивчення обраної наукової проблеми та здатність до наукового мислення. Метою пропозиції є демонстрація підготовленості вступника до здійснення наукового пошуку та аналізу сучасного стану щодо майбутнього предмету дослідження в науковій літературі.

Дослідницька пропозиція повинна відповідати напрямам дисертаційних досліджень у межах спеціальності Е1 Біологія та біохімія, визначених відповідною освітньо-науковою програмою. Робота має продемонструвати наукову обізнаність вступника, глибоке розуміння суті досліджуваної проблеми, володіння методикою науково-дослідницької та лабораторної діяльності, здатність формулювати і обґрунтовувати основні наукові положення та ідеї, а також свідчити про здатність до самостійного, гнучкого, критичного та креативного мислення.

Дослідницька пропозиція подається вступником до аспірантури особисто у друкованому та електронному вигляді. Крім текстового варіанту, готується її презентація.

Дослідницька пропозиція оцінюється предметною комісією під час відповідного вступного випробування.

Метою презентації дослідницької пропозиції є оцінка рівня обізнаності вступника та його здатності застосовувати набуті знання в наукових дослідженнях; вміння виокремлювати, систематизувати, розв'язувати та презентувати актуальні

проблеми обраної теми дослідження, критично оцінювати результати науково-дослідницької роботи та визначати перспективи подальших наукових досліджень, дотримуючись належних стандартів академічної та професійної доброчесності.

Завданнями презентації дослідницької пропозиції є:

- виявлення у вступника здатності до здійснення науково-дослідницької діяльності, системного та послідовного мислення, а також глибини розуміння обраної наукової проблеми;
- оцінка вміння вступника презентувати матеріал і брати участь у науковій дискусії.

У дослідницькій пропозиції обґрунтовується актуальність наукової проблеми та методологічні підходи до її дослідження, визначаються основні завдання дослідження і можливі способи їх вирішення, здійснюються короткий огляд сучасного стану вивчення проблеми за даними наукової літератури, окреслюються передбачувані об'єкт і предмет дослідження, а також зазначається очікувана наукова результативність та значущість роботи.

Дослідницька пропозиція є творчою самостійною роботою, яка повинна передбачати авторську оцінку стану досліджуваної проблеми, а також відображати власне бачення вступника на можливі шляхи її вирішення.

Водночас, дослідницька пропозиція не є зобов'язанням для майбутньої теми дисертації, але повинна відображати реальні наукові інтереси вступника. Вона має демонструвати здатність до критичного аналізу, розуміння актуальних наукових підходів та логіку побудови наукового дослідження щодо потенційної тематики.

Презентація дослідницьких пропозицій та досягнень оцінюється предметною комісією під час вступу до аспірантури ТНПУ.

2. Орієнтовна структура дослідницької пропозиції

У дослідницькій пропозиції обґрунтовується актуальність обраної теми, рівень її дослідженості вітчизняною та зарубіжною наукою, визначаються основні завдання дослідження та можливі способи їх вирішення. Окрім того, визначаються передбачувані мета, об'єкт і предмет дослідження, а також основні методи, що плануються використовуватись у роботі. Пропонується потенційна структура

дослідження та наводяться відомості про наукові досягнення автора, зокрема опубліковані наукові праці (*за наявності*).

Орієнтовна структура дослідницької пропозиції:

- актуальність дослідження у контексті сучасної науки;
- формулювання орієнтовних об'єкту, предмету, мети дослідження з конкретизацією 3-5 дослідницьких завдань;
- коротка характеристика обраної проблеми та ступінь розробленості й досягнень обраної наукової проблеми у вітчизняній і зарубіжній науці;
- виявлені наукові прогалини або суперечності;
- методологія дослідження та методи, які можуть бути застосовані (експериментальні, аналітичні, статистичні тощо);
- зв'язок із пріоритетами наукових досліджень (*за можливості чи потреби*);
- очікувана наукова новизна і практичне значення;
- бібліографічний список використаних джерел (15-20 найважливіших публікацій);
- інформація про наукові досягнення здобувача, опубліковані наукові праці (*за наявності*).

3. Вимоги до презентації дослідницьких пропозицій і досягнень

Презентація дослідницької пропозиції і досягнень готується з використанням програмного продукту Microsoft PowerPoint/Canva/Prezi. Кожен слайд має бути викладений чітко, лаконічно і не містити неоднозначних формулювань.

На презентацію здобувачеві відводиться до 7 хвилин.

Презентація дослідницької пропозиції і досягнень складається з таких частин:

- доповідь вступника;
- відповіді на поставлені запитання.

Орієнтовна структура виступу:

- актуальність проблеми дослідження;
- об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження;

- ступінь розробленості обраної наукової проблеми у вітчизняній і зарубіжній науці;
- можливі шляхи розв'язання поставлених завдань;
- очікувана наукова новизна і практичне значення;
- інформація про наукові досягнення здобувача, опубліковані наукові праці.

Культура мовлення та дотримання регламенту є обов'язковим елементом етики наукових повідомлень.

4. Критерії оцінювання презентації дослідницьких пропозицій і досягнень

- володіння науковим стилем викладу матеріалу;
- актуальність запропонованої тематики дослідження, уміння її обґрунтувати;
- коректність визначення мети, завдань, об'єкта, предмета дослідження;
- уміння добирати й аналізувати наукові джерела;
- володіння інформацією щодо потенційних методів дослідження;
- вміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання.

Розподіл балів за критеріями оцінювання

Бали	Критерії оцінювання
180-200	Актуальність обґрунтована логічно й переконливо, з урахуванням сучасного стану науки чи практики. Мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження визначені чітко, науково грамотно, є логічно узгодженими. Презентація демонструє володіння вступником науковим стилем викладу матеріалу, зв'язне його структурування, показує значний масив опрацьованих релевантних джерел, вміння їх критично аналізувати, узагальнювати та систематизувати матеріал, формулювати науково обґрунтовані висновки. Автор аргументує використання сучасного методичного інструментарію, демонструє приклади. Відповіді на запитання коректні, стислі, аргументовані, демонструють глибоке розуміння проблематики.
160-179	Актуальність добре обґрунтована, є зв'язок із практичними чи теоретичними потребами. Мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження визначені з окремими неточностями, хоча загальна логіка зберігається. Презентація демонструє, що вступник у цілому володіє науковим стилем викладу матеріалу, хоча припускається окремих помилок та огріхів у структурі. Презентація демонструє достатній масив опрацьованих релевантних джерел з частковим аналізом. Автор обґрунтовує використання сучасного методичного інструментарію, приклади відсутні або їх недостатньо.

140-159	Актуальність окреслено загально або поверхнево. У формулюваннях мети, завдань, об'єкту та предмету присутні помилки у формулюваннях, мета не завжди пов'язана із завданнями. Стил ь викладу матеріалу змішаний, зі значними огріхами в структурі. Джерела підібрані, але аналіз поверхневий або формальний. Методи згадано формально, без прикладів використання. Відповіді на запитання частково точні, є плутанина в термінах або ідеях.
120-139	Обґрунтування актуальності декларативне та загальне. Мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження визначено частково або плутано. Науковий стиль майже відсутній, виклад неструктурований. Джерела згадано, але вони застарілі або нерозкриті. Запропоновані методи є частково релевантними, застосування не пояснене. Відповіді на запитання поверхневі, з суттєвими неточностями.
100-119	Актуальність не розкрита або відсутня. Формулювання мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження некоректні або відсутні. Стил ь не відповідає вимогам наукового тексту. Джерела не аналізуються або майже відсутні. Методи відсутні або визначені неправильно. Відповіді неправильні або відсутні.